

صنعت نساجی ترکیه، آغاز یک تحول

متکی به بازار داخلی نیست، بلکه نقشی کلیدی در زنجیره تأمین جهانی ایفا می‌کند.

احمد اوکسوز Ahmet Öksüz رئیس انجمن صادرکنندگان نساجی و مواد اولیه استانبول (ITHIB)، اگرچه از کاهش نرخ بهره‌برداری از ظرفیت در برخی واحدها تا محدوده ۵۰ تا ۶۰ درصد سخن می‌گوید، اما معتقد است ادعای فروپاشی کامل صنعت با واقعیت فاصله دارد.

به گفته او، صنعت تحت فشار قرار دارد، اما همچنان پابرجاست؛ زیرا توان تولید از بین نرفته و شرکت‌ها در تلاش‌اند خود را با شرایط جدید تطبیق دهند. از سوی دیگر، عمر بولات Ömer Bolat، وزیر تجارت ترکیه، با اشاره به جایگاه بین‌المللی این صنعت تأکید می‌کند که «نساجی ترکیه امروز به یک برند جهانی تبدیل شده است.»

به گفته وی، ترکیه حدود چهار درصد از تجارت جهانی نساجی و پوشاک را در اختیار دارد، در رتبه ششم جهان در این صنعت قرار گرفته و پس از چین و بنگلادش، سومین تأمین‌کننده بزرگ اتحادیه اروپا محسوب می‌شود.

این نگاه در سیاست‌های حمایتی دولت نیز قابل مشاهده است. افزایش مشوق‌های صادراتی، تسهیلات مالی، برنامه‌های توسعه بازار و طرح‌های مرتبط با تحول سبز، همگی نشان می‌دهد که دولت ترکیه همچنان نساجی را صنعتی راهبردی می‌داند؛ صنعتی که باید حفظ، تقویت و متناسب با

در سال‌های اخیر، صنعت نساجی و پوشاک ترکیه بارها در کانون بحث‌هایی قرار گرفته که از کاهش رقابت‌پذیری، انتقال تولید به کشورهای دیگر و حتی افول این صنعت سخن گفته‌اند.)

افزایش هزینه‌های تولید، نوسانات اقتصادی و رقابت فشرده جهانی نیز به این نگرانی‌ها دامن زده است.

با این حال، بررسی داده‌ها و شاخص‌های اقتصادی تصویری متفاوت ارائه می‌دهد؛ تصویری که نشان می‌دهد صنعت نساجی ترکیه نه در حال پایان یافتن، بلکه در حال تطبیق و بازآفرینی خود در شرایط جدید اقتصاد جهانی است.

واقعیت آن است که مجموعه‌ای از مزیت‌های ساختاری، از فرهنگ ریشه‌دار تولید گرفته تا موقعیت جغرافیایی ممتاز، زیرساخت صنعتی یکپارچه و نیروی انسانی متخصص، همچنان پشتوانه اصلی این صنعت محسوب می‌شوند. ترکیه با وجود فشارهای ناشی از تحولات اقتصادی جهانی، جایگاه خود را در زنجیره تأمین بین‌المللی حفظ کرده و همچنان یکی از بازیگران مهم تجارت جهانی نساجی و پوشاک به شمار می‌رود.

بر اساس آمارهای سال ۲۰۲۵۲ مجموع صادرات صنایع نساجی و پوشاک ترکیه به حدود ۲۵٫۸۳ میلیارد دلار رسیده و کشورهای اتحادیه اروپا همچنان مهم‌ترین بازار صادراتی این بخش هستند. این ارقام نشان می‌دهند صنعت نساجی ترکیه صرفاً

سابقه تاریخی تولید منسوجات در ترکیه

یکی از مهم‌ترین دلایل ماندگاری صنعت نساجی در ترکیه را باید پیشینه تاریخی آن دانست. آناتولی طی قرن‌ها یکی از مراکز مهم تولید پنبه، پشم، ابریشم و کتان بوده و دانش بافندگی و تولید پارچه از طریق سنت استاد و شاگردی به نسل‌های بعد منتقل شده است.

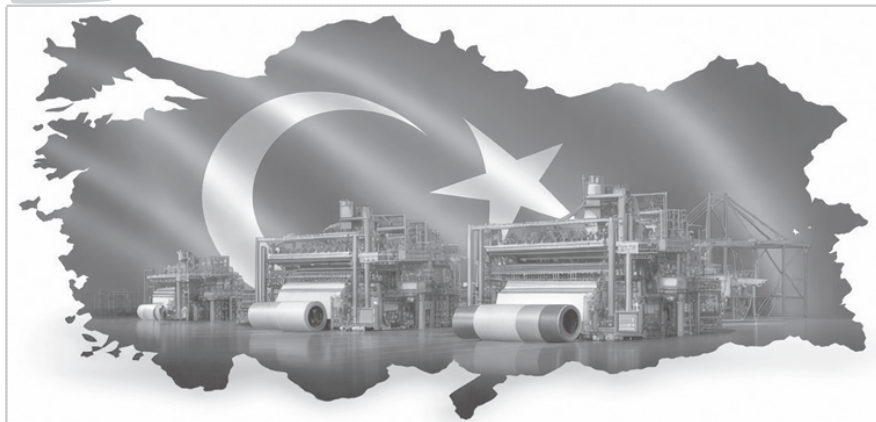
از این رو، نساجی در ترکیه صرفاً یک فعالیت اقتصادی نیست؛ بلکه بخشی از حافظه تاریخی و فرهنگ تولید این کشور محسوب می‌شود. قرن‌ها فعالیت در حوزه ریسندگی، بافندگی و تولید منسوجات، علاوه بر دانش فنی، نوعی نظم تولید، درک کیفیت و مهارت حرفه‌ای را در این صنعت نهادینه کرده است.

به همین دلیل، بسیاری از فعالان این حوزه معتقدند نساجی در ترکیه بیش از آنکه حرفه‌ای آموختنی باشد، دانشی ریشه‌دار و نهادینه‌شده است.

مزیتی به نام جغرافیا

موقعیت جغرافیایی ترکیه یکی از مهم‌ترین مزیت‌های رقابتی این کشور در صنعت نساجی به شمار می‌رود.

قرار گرفتن در نقطه اتصال اروپا، خاورمیانه، شمال آفریقا و آسیای مرکزی، دسترسی سریع به بازارهای

همین اکوسیستم صنعتی هستند. چنین ساختار یکپارچهای تنها در تعداد محدودی از کشورهای جهان وجود دارد و مزایایی همچون کنترل بهتر کیفیت، کاهش زمان تحویل و وابستگی کمتر به منابع خارجی را به همراه دارد.

اعتبار جهانی برند «ساخت ترکیه»

امروزه عبارت «ساخت ترکیه» در بسیاری از بازارهای جهانی بیش از آنکه با قیمت پایین شناخته شود، با کیفیت، قابلیت اطمینان در تحویل سفارش و ثبات در تأمین گره خورده است.

حضور بیش از ۳۵ هزار شرکت صادرکننده در صنایع نساجی و پوشاک ترکیه در سال ۲۰۲۵ نیز نشان می‌دهد که این صنعت تنها متکی به چند بنگاه بزرگ نیست، بلکه بر پایه شبکه‌ای گسترده از تولیدکنندگان در مقیاس‌های مختلف فعالیت می‌کند؛ موضوعی که یکی از مهم‌ترین عوامل پایداری آن به شمار می‌رود.

در مجموع، صنعت نساجی ترکیه ممکن است همانند هر صنعت دیگری دوره‌هایی از رکود یا فشار اقتصادی را تجربه کند، اما مجموعه مزیت‌های تاریخی، جغرافیایی، انسانی و صنعتی آن نشان می‌دهد که این صنعت نه در آستانه پایان، بلکه در مسیر تحول قرار دارد.

ممکن است شکل تولید و نوع محصولات تغییر کند، اما به نظر می‌رسد برای سال‌های آینده صنعت نساجی به‌عنوان یکی از ارکان اصلی اقتصاد و صادرات ترکیه باقی خواهد ماند.

می‌کنند؛ رقمی که نشان‌دهنده اهمیت اقتصادی و اجتماعی این صنعت است.

ترکیب این سرمایه انسانی با فناوری‌های نوین، اتوماسیون و سرمایه‌گذاری‌های صنعتی، ترکیه را از یک مرکز تولید صرف به قطبی برای تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر تبدیل کرده است

صنعتی مقاوم در برابر بحران‌ها

صنعت نساجی ترکیه طی دهه‌های گذشته بحران‌های متعددی را پشت سر گذاشته است؛ از نوسانات ارزی و بحران‌های اقتصادی گرفته تا همه‌گیری کرونا، افزایش هزینه‌های انرژی و حتی بلایای طبیعی گسترده. با این حال، این صنعت در هر دوره توانسته است از طریق تغییر بازارهای هدف، اصلاح سبد محصولات یا بازنگری در مدل کسب‌وکار خود، مسیر بقا و رشد را پیدا کند.

ساختار گسترده شرکت‌های خانوادگی نیز در بسیاری از موارد به بنگاه‌ها امکان داده است که به جای خروج از بازار، خود را با شرایط جدید تطبیق دهند.

مزیت رقابتی و زیرساخت یکپارچه

یکی از ویژگی‌های متمایز صنعت نساجی ترکیه، وجود زنجیره تولید تقریباً کامل در داخل کشور است.

از تولید نخ و پارچه گرفته تا رنگرزی، تکمیل و دوخت پوشاک، تمامی حلقه‌های اصلی زنجیره ارزش در ترکیه حضور دارند. علاوه بر این، تولیدکنندگان ماشین‌آلات، مواد شیمیایی، تجهیزات جانبی و خدمات فنی نیز بخشی از

مصرف و نزدیکی به مناطق تولید مواد اولیه، ترکیه را به حلقه‌ای مهم در زنجیره تأمین جهانی تبدیل کرده است.

در شرایطی که بسیاری از شرکت‌های اروپایی به دنبال کاهش وابستگی خود به زنجیره‌های تأمین دوردست هستند، ترکیه به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین گزینه‌های راهبرد «تأمین نزدیک» یا Nearshoring مطرح شده است.

امکان تحویل سفارش‌ها در زمان کوتاه، کاهش هزینه‌های انبارداری و حمل‌ونقل و محدود شدن ریسک‌های زنجیره تأمین، از جمله عواملی است که مزیت ترکیه را نسبت به بسیاری از رقبای آسیایی تقویت می‌کند.

قابلیت تولید سریع و انعطاف‌پذیر

یکی دیگر از ویژگی‌های برجسته صنعت نساجی ترکیه، توانایی پاسخ‌گویی سریع به نیاز بازار است. تولید در تیراژهای متنوع، زمان تحویل کوتاه، امکان اجرای سفارش‌های اختصاصی و تغییر سریع کلکسیون‌ها، مزیتی است که بسیاری از برندهای اروپایی را به همکاری با تولیدکنندگان ترک ترغیب کرده است. این صنعت توانسته طیف گسترده‌ای از محصولات، از پوشاک مد سریع گرفته تا منسوجات فنی و کاربردی، را در قالب یک زیرساخت تولیدی واحد مدیریت کند؛ موضوعی که هم انعطاف‌پذیری و هم مقیاس‌پذیری آن را افزایش داده است.

نیروی انسانی متخصص؛ نقطه قوت

نساجی صنعت نساجی ترکیه

بخش مهمی از قدرت رقابتی صنعت نساجی ترکیه به سرمایه انسانی آن بازمی‌گردد. در این کشور، نساجی صرفاً صنعتی مبتنی بر نیروی کار ارزان نیست، بلکه بر دانش، تجربه و مهارت تخصصی استوار است. تکنسین‌ها، استادکاران و مهندسين نساجی ترکیه طی سال‌ها فعالیت عملی، تجربه‌ای ارزشمند در تمامی مراحل تولید کسب کرده‌اند.

اگرچه طی سال‌های اخیر تعداد شاغلان این صنعت کاهش یافته، اما همچنان بیش از یک میلیون نفر در بخش‌های مختلف نساجی و پوشاک فعالیت